

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
ตามกรอบอ้างอิง CEFR ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

GUIDELINES FOR DEVELOPING ACADEMIC ADMINISTRATION OF ENGLISH-
LANGUAGE-SKILL DEVELOPMENT BASED ON CEFR CRITERIA
FOR UNIVERSITY STUDENTS

ฤทัย สำเนียงเสนาะ *

Ruetai Sumniengsanoh

* หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Bachelor of Arts Program in Business English, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage
E-mail: ruetai@vru.ac.th

Received: August 31, 2024

Revised: June 5, 2025

Accepted: June 30, 2025

บทคัดย่อ

นับแต่ปี 2559 นโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) มุ่งพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งกำหนดให้นักศึกษามีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับ B1 ตามกรอบมาตรฐานสากลที่ใช้ในการระบุความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ประกอบด้วยทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน หรือที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า CEFR ซึ่งมาจาก Common European Framework of Reference for Languages (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้กำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการ อาทิ การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับเกณฑ์ CEFR การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ การประเมินผลตามมาตรฐานสากล และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (เบญจมิน บุญจริงและคณะ, 2564) นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน (OECD, 2020) รวมถึงการสำรวจ วิเคราะห์ และพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR ที่ครอบคลุมการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการ (ธนพร โปมิน และประดิษฐ์ ศรีโนนยาง, 2563) บทความนี้จึงมุ่งรวบรวมและสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับ B1 ให้แก่นักศึกษา เพื่อนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละสถาบัน โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น ความยั่งยืน และประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ผลจากการรวบรวมและการสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานดังกล่าวพบว่ามหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เป็นไปตามเป้าหมาย CEFR มีองค์ประกอบด้วยกัน 3 ส่วน ประกอบด้วย การที่มหาวิทยาลัยมอบหมายภารกิจการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษไปยังหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษหรือต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นประจำที่นอกเหนือจากการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ศูนย์ภาษา สถาบันภาษา และงานวิเทศสัมพันธ์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้เน้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดกิจกรรมที่หลากหลาย โดยต้องมีเกณฑ์การประเมินที่เป็นไปตามเกณฑ์ CEFR อย่างเคร่งครัด โดยเสริมด้วยการใช้ online platform และผู้สอนหรือวิทยากรที่มีชื่อเสียงเพื่อดึงดูดความสนใจ และเอื้อให้สาขาวิชานำแนวทางการจัดกิจกรรมไปบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ของสาขาวิชา รวมถึงการสร้างข้อสอบมาตรฐานตามกรอบ CEFR

คำสำคัญ

การบริหารงานวิชาการ แนวทางการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา
และมาตรฐาน CEFR

ABSTRACT

Since 2016, in alignment with the CEFR framework for university students, the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation (MHESI) has aimed to enhance English language proficiency among higher education students. This has led many higher education institutions to require students to achieve a B1 level of English proficiency, as defined by the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), which assesses all four language skills: listening, speaking, reading, and writing (Commission on Higher Education, 2016). To achieve this goal, higher education institutions have implemented various academic management guidelines, including curriculum design consistent with CEFR criteria, faculty development, international standard-based assessment, and collaborative networking (Boonjing et al., 2021). Furthermore, there have been guidelines for applying digital technology to promote teaching and learning (OECD, 2020), as well as exploring, analyzing, and developing models for English language skill development activities based on the CEFR framework, which extends to the use of computer systems for management (Pomin & Sreenongyang, 2020). This article, therefore, has aimed to compile and synthesize successful academic management approaches from higher education institutions that have effectively raised students' English language proficiency to a B1 level. The goal is to propose practical guidelines that will probably be applied according to each institution's context, considering flexibility, sustainability, and efficiency in developing students' English language skills based on the international standards. The results of collecting and synthesizing these guidelines indicated that universities achieving their students' English language proficiency targets according to CEFR standards have possessed three main components. Firstly, the university has assigned English language skill development tasks to departments specializing in English or regularly using English, besides using it in general instruction. Examples of such departments are language centers, language institutes, and international relations offices. Secondly, these universities have emphasized that the responsible departments organize different activities. These activities must strictly adhere to CEFR assessment criteria. This was supplemented by online platforms and influencers to attract interest and encourage programs to integrate these activity guidelines into their own learning management. This also included the creation of standardized examinations aligning with CEFR guidelines.

Keywords

Academic administration, Guidelines for developing the English-language skills for higher-education level, CEFR Criteria (Common European Framework of Reference for Languages)

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ แก่ผู้เรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่อนุบาลถึงอุดมศึกษา การให้ความสำคัญดังกล่าวได้รับการผลักดันมาตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีการบริหารจัดการหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3 แบบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ได้แก่ หลักสูตรภาษาอังกฤษนานาชาติ International Program (IP) หลักสูตรภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (Intensive English Program : IEP) และหลักสูตรระยะระดับภาษาอังกฤษสำหรับทุกโรงเรียน (General English Program : GEP) (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) รวมถึงนโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งวิชาการ วิชาชีพและทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559) โดยกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ รวมถึงกำหนดให้นักศึกษาทุกคน สอบวัดความรู้และทักษะภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา ตามแบบทดสอบที่สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาขึ้น หรือแบบทดสอบตามมาตรฐานสากลอื่น ๆ โดยเทียบเคียงผลกับมาตรฐานสากลของสหภาพยุโรปที่ใช้วัดระดับความสามารถทางภาษาในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด ตามกรอบอ้างอิง CEFR หรือ Common European Framework of Reference for Languages ตามนโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2567 นอกจากนี้ นโยบาย "ประเทศไทย 4.0" ซึ่งคาดหวังให้คนไทยมีความรู้และทักษะอาชีพที่สูงขึ้น มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีอัตลักษณ์ความเป็นไทย และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ยังเป็นจุดเน้นที่ชัดเจนให้ผู้เรียนควรพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการแลกเปลี่ยนหรือรับองค์ความรู้และวัฒนธรรมที่หลากหลาย มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

จากเหตุดังกล่าว ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยสนองตอบนโยบายของทั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือ อว. และนโยบายรัฐบาลด้วยการนำเกณฑ์วัดระดับความสามารถทางภาษาในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด หรือเกณฑ์มาตรฐาน CEFR เป็นกรอบในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่เป็นมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เนื่องจากเกณฑ์มาตรฐาน CEFR มีความสำคัญในเชิงของเป้าหมาย ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและยกระดับความสามารถทางทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตและนักศึกษา ให้มีความพร้อมเป็นพลเมืองโลกอย่างเท่าเทียมกับนานาชาติรายประเทศ ในประเด็นนี้ John Read (2019, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า จากอิทธิพลของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ CEFR ที่มีทั่วโลก จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้กำหนดนโยบาย หรือผู้รับผิดชอบด้านการบริหารงานวิชาการในระดับอุดมศึกษาจะละทิ้งไม่ได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ CEFR เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอย่างเป็นระบบ สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งจึงจัดการทดสอบความรู้ทางภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบทดสอบทักษะภาษาอังกฤษซึ่งมหาวิทยาลัยหลาย ๆ แห่งจัดสร้างแบบทดสอบขึ้นเองโดยอิงกับมาตรฐานตามกรอบ CEFR (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) นอกจากการจัดทำแบบทดสอบ การจัดการทางวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เช่นการจัดการเรียนรู้หรือกิจกรรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษนับเป็นประเด็นที่น่าศึกษาและรวบรวม เพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่หลากหลาย และจะได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานตามที่ได้รวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยอิงกับเกณฑ์การประเมินตามกรอบ CEFR

แม้จะมีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษจากหน่วยงานต้นสังกัด อีกทั้งหน่วยงานในสังกัดยังได้สนองตอบนโยบายดังกล่าว ด้วยการกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการศึกษา ซึ่งได้รับการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลโดย Joseph A. Foley (2019 หน้า 106-110) ความว่า ในประเทศไทย ญี่ปุ่น เวียดนาม มาเลเซีย และจีน ต่างมุ่งผลักดันความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้สูงขึ้นโดยมีจุดเน้นด้านการบริหารจัดการที่ใกล้เคียงกัน ในประเด็นดังนี้ 1) แต่ละประเทศมีการปรับและใช้กรอบมาตรฐาน CEFR ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นหรือสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนในประเทศของตน 2) การตั้งเป้าหมายและมาตรฐานความสามารถด้านภาษาให้

ผู้เรียนแต่ละระดับ เช่น เวียดนามและไทยกำหนดให้บัณฑิตทุกคนต้องบรรลุเกณฑ์ B1 เป็นต้น 3) มีการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกับแนวคิด CEFR และ 4) มีแผนการดำเนินการระยะยาว และแผนการพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้เกี่ยวข้องกับการใช้แนวคิด CEFR รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ แต่หากผลสำรวจโดย Education First เมื่อปี พ.ศ. 2566 กลับพบว่าความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทย อยู่อันดับที่ 101 จาก 113 ประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก และมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในลำดับที่ 8 ในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาชาวไทย การปฏิบัติงานจริงในสถาบันอุดมศึกษาหลาย ๆ แห่งอาจยังไม่สอดคล้องกับนโยบายที่ทางกระทรวงประกาศออกมา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) บริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีความแตกต่างซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณทรัพยากรในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) และรวมถึงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างปี 2563-2565 ซึ่งปิดกั้นโอกาสในการฝึกการปฏิสัมพันธ์แบบซึ่งหน้าอันถือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565) ประเด็นดังกล่าวสามารถสะท้อนปัญหาด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของประเทศอย่างชัดเจน

บทความฉบับนี้จึงรวบรวมแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแสดงแนวทางที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้มีคะแนนในระดับ B1 ขึ้นไปได้ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาที่สนใจและอาจกำลังค้นหาแนวทางการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา โดยอาจประยุกต์กับบริบทของตนได้ทางใดทางหนึ่ง

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการสามารถอธิบายได้จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน โดยผู้เขียนขอเริ่มจากนักวิชาการผู้ที่เป็นที่รู้จักทั้งในวงการการศึกษาและวงการบริหารการศึกษาคืออาจารย์วิจิตร ศรีสะอ้าน (2540) ได้กล่าวว่าการบริหารจัดการเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน ในขณะที่ถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2530) อธิบายว่าการบริหารคือการแก้ปัญหาของกลุ่มหรือหน่วยงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย นอกจากนี้ในมุมมองของงานวิชาการ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้ให้ความเห็นว่างานวิชาการหมายถึง กิจกรรมทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ขณะที่ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้นิยามว่างานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะ

จากนิยามของผู้ทรงคุณวุฒิดังที่ได้ยกมา การบริหารงานวิชาการจึงหมายถึงกระบวนการวางแผน การจัดการ การดำเนินการ และการประเมินผลกิจกรรมทางวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา การบริหารงานวิชาการต้องสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานสากล เช่น CEFR เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมด้านภาษาอังกฤษสำหรับการดำเนินชีวิตในฐานะ “พลเมืองโลก” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564; คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565)

ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยสามขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การวางแผน (Planning), การดำเนินงาน (Implementation) และการประเมินและปรับปรุง (Evaluation and Adjustment) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564; กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) โดยเริ่มจากการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับระดับ

มาตรฐาน CEFR (เช่น B1–B2) และการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีระบบ (Education Council, 2023; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) ในขั้นตอนการดำเนินงาน ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริม เช่น English Camp, การใช้สื่อดิจิทัล และหลักสูตรเสริม ตลอดจนการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ด้าน CEFR และเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ (Education Council, 2023) สุดท้ายคือการประเมินและปรับปรุง โดยการใช้เครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษ เช่น ข้อสอบอิงมาตรฐาน CEFR (TOEIC, IELTS) การติดตามผลและการปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรายงานผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบัน (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565; Education First, 2023)

องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยมีองค์ประกอบสำคัญหลายประการตามแนวคิดของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2566) ได้แก่ เป้าหมาย (Objectives) ซึ่งมุ่งเน้นการบรรลุระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR ระดับ B1–B2, หลักสูตรและกิจกรรม (Curriculum and Activities) ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน CEFR และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ เช่น Project-based Learning และ Task-based Learning, บุคลากร (Personnel) โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการสอนของอาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษ, ทรัพยากรการเรียนรู้ (Resources) เช่น ห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล และสุดท้ายคือการประเมินผล (Assessment) ผ่านข้อสอบอ้างอิง CEFR-based Test และการประเมินกระบวนการเรียนรู้เชิงคุณภาพเพื่อให้มั่นใจว่าการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2023)

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเมื่อได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาให้สามารถสื่อสารและทำงานในบริบทสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา ดังที่เบญจวรรณ เสวีวัลลภ (2560) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญของสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ และเป็นผู้นำทางวิชาการในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ มณีวรรณ แทวนหล่อ (2561) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างมาก ผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการ บริหารจัดการงานให้เป็นระบบ และพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด คือการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ ในบริบทของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพช่วยในการวางแผน จัดการ ดำเนินการ และประเมินผล การเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ใช้วัดระดับความสามารถทางภาษาในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด การนำกรอบ CEFR มาใช้ในการบริหารงานวิชาการช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมด้านภาษาในฐานะ "พลเมืองโลก" ที่สามารถสื่อสารและทำงานในบริบทสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพยังช่วยพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษ และการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา

ในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเป็นพลเมืองที่มีความสามารถในการสื่อสารและทำงานในบริบทสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลในส่วนต่อจากนี้ จะเป็นการรวบรวมตัวอย่างแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของสถาบันอุดมศึกษาโดยสำรวจและรวบรวมตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผู้จบการศึกษามากที่สุดในปี 2567 ซึ่งรายงานผ่านมติชนออนไลน์ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2568 โดยผู้เขียนจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานและผลสรุปการทดสอบภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR ของนักศึกษาในระดับ B1 ขึ้นไป ซึ่งเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของแต่ละสถาบัน

แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีการเผยแพร่ผลสรุปการทดสอบภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR ของนักศึกษาในระดับ B1 ขึ้นไป ผ่านเว็บไซต์ของแต่ละสถาบัน

การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษานอกจากถูกดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงและการพัฒนาประเทศ ยังมีเป้าหมายโดยตรงเพื่อพัฒนานักศึกษา หากแต่รูปแบบการดำเนินงานของแต่ละสถาบันอาจแตกต่างกันตามบริบทและผู้รับผิดชอบในพื้นที่นั้น ๆ บทความฉบับนี้ได้รวบรวมแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ จากสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผู้สำเร็จการศึกษามากที่สุดในปี 2567 ซึ่งรายงานผ่านมติชนออนไลน์ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2568 ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และ 10) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งนี้ จากการสำรวจพบว่ามีมหาวิทยาลัยเพียงสองแห่งที่นักศึกษาสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษตามเป้าหมายในระดับ B1 ขึ้นไปตามกรอบ CEFR ส่วนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ แม้ยังไม่มีผลการรายงานผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจน แต่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาไว้อย่างเป็นขั้นตอน บทความนี้จึงขอเสนอรายละเอียดพอสังเขปของกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจากสถาบันที่มีการรายงานผลสัมฤทธิ์ของคะแนนการสอบภาษาอังกฤษผ่านเว็บไซต์ของทางมหาวิทยาลัย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีการเผยแพร่ผลสรุปการทดสอบภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR ของนักศึกษาในระดับ B1 ขึ้นไป ผ่านเว็บไซต์ของแต่ละสถาบัน

สถาบันการศึกษา	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	กระบวนการบริหารจัดการงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	สำนักงานวิเทศสัมพันธ์และเครือข่ายอาเซียน	การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาถูกกำหนดให้ดำเนินการภายใต้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการศึกษา เป้าประสงค์ที่ 3 มุ่งนำอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นที่ยอมรับระดับชาติและมุ่งสู่ความเป็นนานาชาติเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 3.14 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าสอบวัดสมรรถนะทักษะการใช้ภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐาน CEFR บริญญาตรีระดับ B1 (บริญญาโทระดับ B2 และบริญญาเอกระดับ C1)

สถาบันการศึกษา	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	กระบวนการบริหารจัดการงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
		ค่าเป้าหมายสำหรับระดับปริญญาตรี ร้อยละ 60 สำหรับปีการศึกษา 2567 (ซึ่งจากปี 2566 ตั้งเป้าหมายไว้ที่ ร้อยละ 55) แนวทางการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการดำเนินงานที่ต่างกัน ดังนี้ 1. กิจกรรมพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการพัฒนาทักษะและสมรรถนะภาษาอังกฤษ มีขั้นตอนดังนี้ 1.1 ประเมินสมรรถนะพื้นฐานทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา (Evaluation) 1.2 ปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษที่มีอยู่ให้ทันสมัยสอดคล้องกับเกณฑ์ CEFR โดยใช้ Model ของสาขาครุศาสตร์ ทปอ. มรภ.ที่เน้นการวางพื้นฐานภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาในทุกชั้นปี 1.3 สร้าง Online Platform เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยร่วมกัน เช่น การสอนโดย Influencers เพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้เรียน 2. กิจกรรมพัฒนาทักษะและสมรรถนะภาษาอังกฤษ 2.1 จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่หลากหลายทันสมัยเน้นการปฏิบัติ โดยบูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษแต่ละชั้นปี 2.2 สร้างโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษที่หลากหลาย เช่น เรียนร่วมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเครือข่าย จัดกิจกรรมส่งเสริมการฝึกทักษะทางภาษาในรูปแบบต่าง ๆ 2.3 ฝึกประสบการณ์ทำงานในต่างประเทศ 3. กิจกรรมประเมินผลความสามารถทางภาษาอังกฤษ 3.1 สร้างข้อสอบมาตรฐานตามแนว CEFR 3.2 จัดสอบประเมินผลความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา จากการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้ ในปีการศึกษา 2567 มหาวิทยาลัยตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 60 สำหรับผู้ผ่านการสอบวัดสมรรถนะทักษะการใช้ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐาน CEFR ในระดับ B1 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า ผู้เข้าสอบผ่านเกณฑ์อยู่ที่ร้อยละ 63.33 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	สถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศ	การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาถูกกำหนดไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับคุณภาพการศึกษา กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา เสริมสร้างความรู้และทักษะเชิงสมรรถนะให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเป็นนวัตกรรมสังคม โดยได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีทักษะเชิงสมรรถนะ และเป็นนวัตกรรมมีอาชีพ ด้านการพัฒนา

สถาบันการศึกษา	หน่วยงานที่ รับผิดชอบหลัก	กระบวนการบริหารจัดการงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษ
		ทักษะบัณฑิตแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษา ตั้งแต่ปี 2565-2569 โครงการดังกล่าวได้รับการกำหนดผลผลิต 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) นักศึกษาได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะด้านภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR 2) มีข้อสอบภาษาอังกฤษที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐาน CEFR และ 3) มหาวิทยาลัยมีสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบที่หลากหลาย และต้องมีผลลัพธ์หลังดำเนินโครงการคือ นักศึกษามีทักษะและสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล จากการมอบหมายภารกิจดังกล่าว ปรากฏผลผลการทดสอบสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษาสำหรับ นศ รหัส 65 ในปีการศึกษา 2567 ดังนี้ - เดือนมกราคม 2568 ผู้เข้าสอบจำนวน 122 คน สอบผ่านระดับ B1 จำนวน 107 คน - เดือน กุมภาพันธ์ 2568 ผู้เข้าสอบจำนวน 180 คน สอบผ่านระดับ B1 จำนวน 168 คน - เดือน มีนาคม 2568 ผู้เข้าสอบจำนวน 108 คน สอบผ่านระดับ B1 97 คน รวมผู้เข้าสอบทั้งสิ้นจำนวน 410 คน สอบผ่านระดับ B1 จำนวน 372 คน คิดเป็นผู้สอบผ่านระดับ B1 ร้อยละ 91

ตารางที่ 2 สรุปการดำเนินงานที่แตกต่างกันในการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR

ความแตกต่าง	มรภ. เชียงราย	มรภ. บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา
ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์ 1 : ยกระดับคุณภาพการศึกษาเชิงสมรรถนะศตวรรษที่ 21	ยุทธศาสตร์ 3 : ยกระดับคุณภาพการศึกษาเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่นและสู่สากล
เป้าหมาย	ร้อยละ 91 ผ่านเกณฑ์ B1 ในปี 2567	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ B1 ในปี 2567
ลักษณะกิจกรรม	โครงการพัฒนานักศึกษาเชิงสมรรถนะและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (2565-2569)	3 กิจกรรมหลัก: พัฒนา/ป รับ ป รุง กระบวนการ – พัฒนาทักษะ – ประเมินผล
ผลลัพธ์	ผ่านเกณฑ์ 91% (สูงมาก)	ผ่านเกณฑ์ 63.33% (เกินเป้าหมาย)
การวัดผล	สอบ CEFR-based test ภายในโครงการอย่างเป็นระบบ (ตัวอย่างชัดเจนตามเดือน)	สร้างข้อสอบ CEFR, จัดสอบภายในมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์/สังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ตามกรอบอ้างอิง CEFR โดยสรุปข้อมูลจากตารางที่ 1 และตารางที่ 2

จากข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้น ขอกล่าวถึงประเด็นต่อไปนี้ วิธีการดำเนินงานในภาพรวม ร่างนโยบายจากข้อมูลข้างต้น จุดเด่นของการดำเนินงาน และการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อการบริหารงานวิชาการในการพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาต่อไปในอนาคต

วิธีการดำเนินงานในภาพรวม

จากข้อมูลในตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดำเนินการโดยเริ่มจากการประเมินสมรรถนะภาษาอังกฤษเบื้องต้นของนักศึกษา แล้วจึงทำการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้อง CEFR และใช้ Online Platform ที่ทันสมัย จากนั้นจึงจัดกิจกรรมบูรณาการภาษาอังกฤษอย่างหลากหลายร่วมกับเครือข่าย และการทำงานต่างประเทศ และขั้นตอนสุดท้ายคือการสร้างข้อสอบมาตรฐานและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้โครงการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ระยะยาว (2565–2569) โดยเน้นความเป็น “นวัตกรรมสังคม” มีการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและสร้างข้อสอบมาตรฐาน CEFR รวมไปถึงการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและชัดเจน

ร่างนโยบายจากข้อมูลข้างต้น

ส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ CEFR อย่างต่อเนื่องให้แก่นักศึกษา ชั้นปีที่ 1 จนถึงปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะทางภาษาที่หลากหลาย ตรงตามความสนใจของนักศึกษา และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสถาบัน

จุดเด่นของการดำเนินงาน

จากข้อมูลที่รวบรวมมา ผู้เขียนขอเสนอจุดเด่นของการดำเนินงานซึ่งทั้งสองมหาวิทยาลัยมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นไปตามมาตรฐาน CEFR อีกทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีอัตราผลสัมฤทธิ์ที่สูงถึงร้อยละ 91 อันแสดงถึงความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ในขณะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น การเชิญ Influencers มาร่วมเป็นวิทยากร รวมถึงการบูรณาการหลักสูตรและกิจกรรมภาคปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง CEFR

การนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

- การนำไปใช้เงินนโยบาย สถาบันการศึกษาอาจกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณเป็นรายปี ด้วยร้อยละที่ไม่สูงจนเกินไป และอาจมีการบูรณาการการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษกับยุทธศาสตร์ที่เป็นไปตามบริบทของมหาวิทยาลัย รวมไปถึงการสนับสนุนให้พัฒนาแบบทดสอบ CEFR-based ที่เป็นมาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือ

- การนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการบริหารจัดการในงานวิชาการ สถาบันการศึกษาอาจจัดกิจกรรมเสริมทักษะ เช่น ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การเรียนกับนักศึกษาต่างชาติ หรือกิจกรรมผ่าน Online Platform โดยร่วมมือกับ Influencers และอาจสร้างโอกาสฝึกฝนจริง เช่น การฝึกงานต่างประเทศ หรือการแลกเปลี่ยนภาษา รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับ CEFR โดยเฉพาะในรายวิชาพื้นฐาน

หลักเกณฑ์มาตรฐานเพื่อการทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)

กรอบอ้างอิง CEFR ได้รับการเผยแพร่อย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 2001 ในแบบรูปเล่มต่อมาในปี ค.ศ. 2008 สภายุโรปให้คำแนะนำแก่รัฐสมาชิกในการประยุกต์แนวคิดและเกณฑ์การประเมินผลตามกรอบ CEFR เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา (Broek, S. and Inge van den Ende, 2013) เหตุดังกล่าวถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญเนื่องจากกรอบอ้างอิง CEFR ถูกนำไปปรับใช้ในทุกประเทศสมาชิกคณะมนตรียุโรป และเกณฑ์ดังกล่าวได้รับการแปลถึง 40 ภาษา (Council of Europe ไม่ปรากฏปี)

ในประเทศไทย มาตรฐาน CEFR เป็นแนวทางเพื่อวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ ซึ่งพิจารณาผลทดสอบจาก 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยสหภาพยุโรปเป็นผู้กำหนดขึ้น ซึ่งเป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย โดยให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อใช้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเน้นแนวการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้แบบเน้นการสื่อสาร ปรับการเรียนการสอนจากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับและได้แบ่งความสามารถของการใช้ภาษาอังกฤษเป็น 3 กลุ่ม 6 ระดับ จากระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับเชี่ยวชาญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ระดับ A1 และ A2 แสดงถึงความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับพื้นฐานซึ่งเป็นการโต้ตอบง่าย ๆ กับผู้อื่นที่พูดช้า ๆ ชัดเจนได้และพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือไปจนถึงสามารถอธิบายประวัติของตนโดยสังเขป สภาพแวดล้อมและสื่อสารประเด็นที่ต้องการได้เร็วขึ้น กลุ่มที่ 2 ระดับ B1 และ B2 แสดงถึงความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับกลางซึ่งเป็นการอธิบายประสบการณ์และเหตุการณ์ ความฝัน ความหวังและความทะเยอทะยาน และให้เหตุผลสั้น ๆ รวมถึงสามารถอธิบายเกี่ยวกับความคิดเห็นและแผนการได้ ไปจนถึงสามารถสร้างถ้อยคำที่มีความละเอียดชัดเจนในหัวข้อที่หลากหลาย และอธิบายมุมมองเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะที่มีทั้งข้อดีและข้อเสียได้ และกลุ่มที่ 3 ระดับ C1 และ C2 แสดงถึงความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับสูงซึ่งเป็นการสร้างถ้อยคำที่ชัดเจน มีโครงสร้างที่ดีให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ซับซ้อน แสดงการใช้รูปแบบการสื่อสาร คำเชื่อมและการเชื่อมโยงได้ ไปจนถึงโดยสามารถแสดงออกและสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ คล่องแคล่ว และแม่นยำ สามารถแยกแยะความหมายที่ใกล้เคียงกันของสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนได้

หากพิจารณาตามนโยบายของกระทรวง ได้เน้นให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีทักษะภาษาอังกฤษในระดับ B1 ขึ้นไป โดยมีรายละเอียดของสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษระบุได้ดังนี้

ทักษะระดับ B1 สามารถเข้าใจจุดประสงค์หลักของข้อความที่ชัดเจนในภาษามาตรฐานได้ หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับหัวข้อที่คุ้นเคย ไม่ว่าจะเป็นบริบทการทำงาน การเรียน หรือการพักผ่อน สามารถรับมือกับสถานการณ์ส่วนใหญ่ที่อาจเกิดขึ้นจากการเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีการใช้ภาษา สามารถสร้างถ้อยคำที่เรียบง่ายและสอดคล้องกันเกี่ยวกับหัวข้อที่คุ้นเคยหรือมีความสนใจส่วนตัว สามารถอธิบายประสบการณ์ เหตุการณ์ ความปรารถนา และแรงบันดาลใจ ตลอดจนให้เหตุผลโดยสังเขปหรืออธิบายเกี่ยวกับแผนการ

ทักษะระดับ B2 สามารถเข้าใจใจความสำคัญของข้อความที่มีความซับซ้อนทั้งรูปธรรมและนามธรรม รวมถึงการพูดคุยเชิงเทคนิคในเรื่องที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถโต้ตอบอย่างคล่องแคล่วและเป็นธรรมชาติ ทำให้การโต้ตอบกับเจ้าของภาษาเป็นไปอย่างปกติโดยไม่มีความเครียดของทั้งสองฝ่าย สามารถสร้างถ้อยคำที่ชัดเจนและมีความละเอียดในหัวข้อที่หลากหลาย และอธิบายมุมมองเกี่ยวกับประเด็นเฉพาะโดยพูดถึงความได้เปรียบและเสียเปรียบของตัวเลือกต่าง ๆ

การพิจารณาระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR สามารถวัดผลได้จากการสอบที่เป็นที่ยอมรับจากหลายสถาบัน โดยมีเกณฑ์คะแนนตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์คะแนนระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR เทียบกับการสอบภาษาอังกฤษตามมาตรฐานอื่น

CEFR ¹	EF SET	TOEFL iBT ²	IELTS ³	TOEIC (R&L) Total Score ⁴	Cambridge English Scale ⁵	Global Scale of English ⁶
pre-A1	0 - 20	n/a	n/a	n/a	80 - 99	n/a
A1 Beginner	21 - 30	n/a	n/a	120 - 220	100 - 119	22 - 29
A2 Elementary	31 - 40	n/a	n/a	225 - 545	120 - 139	30 - 42
B1 Intermediate	41 - 50	42 - 71	4.0 - 5.0	550 - 780	140 - 159	43 - 58
B2 Upper Intermediate	51 - 60	72 - 94	5.5 - 6.5	785 - 940	160 - 179	59 - 75
C1 Advanced	61 - 70	95 - 120	7.0 - 8.0	945 - 990	180 - 199	76 - 84
C2 Proficient	71 - 100	n/a	8.5 - 9.0	n/a	200 - 230	85 - 90

สรุปและอภิปราย

จากการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าการนำกรอบอ้างอิงมาตรฐาน CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) มาเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาเป็นแนวทางที่มีความสำคัญและได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2565) และผลการศึกษาของ Education First (2023) ที่เน้นย้ำว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต้องสอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในฐานะ “พลเมืองโลก” (Global Citizen)

ข้อมูลจากการนิเทศศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการที่มีการวางแผนเป็นระบบตามขั้นตอน สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษตามเป้าหมาย CEFR ได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีสัดส่วนนักศึกษาที่สอบผ่านระดับ B1 ขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 63.33 ซึ่งเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 60 สำหรับปีการศึกษา 2567 นอกจากนี้ การบูรณาการนวัตกรรมการเรียนการสอน เช่น การใช้ Influencers ในการสร้างแรงจูงใจ (บ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2567) และการพัฒนา Online Platform เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะภาษาอังกฤษได้มากขึ้น ยังเป็นแนวโน้มสำคัญที่สะท้อนถึงการปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม 2565) และจากการรวบรวมข้อมูลการบริหารงานของทั้งสองสถาบันผู้เขียนได้ลองกำหนดร่างนโยบายเบื้องต้นพร้อมทั้งเสนอแนะการนำไปใช้ในเชิงนโยบายและในเชิงการบริหารจัดการในงานวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะมีแผนปฏิบัติการพัฒนาภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR อย่างเป็นรูปธรรม แต่ก็ยังพบอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ ความหลากหลายของพื้นฐานนักศึกษา ซึ่งบางกลุ่มอาจยังไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐาน CEFR ได้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2565) ความท้าทายในการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้มีความเข้าใจและทักษะการใช้ CEFR ในการจัดการเรียนการสอน และการขาดแคลนทรัพยากรดิจิทัลหรือสื่อการสอนบางส่วนในสถาบันขนาดเล็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของฉันทินันต์ สุญสินภัย (2563) ได้กล่าวว่าแม้หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาได้มอบหมายนโยบายเพื่อยกระดับความสามารถและทักษะภาษาอังกฤษไปยังหน่วยงานภายใต้สังกัด หากแต่ยังขาดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ต่างจากกรณีศึกษาประเทศอื่นซึ่งส่งเสริมการใช้ทักษะภาษาในชีวิตประจำวันอย่างเข้มข้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนได้น้อย และสภาพแวดล้อมในสังคมไทยทำให้ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังควรมีการจัดระบบการประเมินผลที่อ้างอิงกับ CEFR อย่างชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อให้เห็นพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม (Chutima & Kanchana, 2023)

ท้ายที่สุดนี้ ภาพรวมของการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ในระดับอุดมศึกษาของไทยในช่วงปี 2563-2567 มีแนวโน้มเชิงบวก โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยที่มีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องและการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ซึ่งไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อนโยบายภาครัฐ แต่ยังเชื่อมโยงกับการสร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางการศึกษา (Chutima & Kanchana, 2023) เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากลและตอบโจทย์ความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์อย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *แนวทางการยกระดับมาตรฐาน CEFR ของนิสิตนักศึกษา*.
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพ ภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR*.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). *คู่มือการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ*.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). *รายงานผลกระทบโควิด-19 ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา*. <https://www.mhesi.go.th/home/>
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2565). *แนวทางการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ถวิล เกื้อกูลวงศ์. (2530). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่/ทฤษฎีวิจัยและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- ธนพร โปมิน และประดิษฐ์ ศรีโนนยาง. (2563). การพัฒนาระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรปด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการสอนผ่านเว็บ. *Journal of Modern Learning Development*, 5(5), 212–223.
- ฉันทินันต์ สุญสินภัย. (2020). การทบทวนนโยบายการศึกษาภาษาอังกฤษของไทย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 9(1), 86–97.
- เบญจมิน บุญจรัส, ปรมัตถ์ ไกรทอง, ผานิต สิงหสุวรรณ, และ ชไมพร พุทธิรัตน์. (2564). การรับรู้ของนักศึกษาต่อนโยบายและโครงการพัฒนาผู้เรียนภาษาอังกฤษตามกรอบอ้างอิง CEFR ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 15(2), 75–92.
- เบญจวรรณ เสวีวัลลภ. (2560). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- มติชน. (1 กุมภาพันธ์ 2567). เปิด 10 อันดับ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีผู้จบการศึกษามากที่สุด ในปี 2567. MATICHON ONLINE. https://www.matichon.co.th/local/education/news_5028824
- มนีวรรณ แหวนหล่อ. (2561). *สภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต. [ไม่ได้ตีพิมพ์]. <https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/797>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (2567). *แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ฉบับปรับปรุง)*. กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2566). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565–2569) (ฉบับทบทวนและปรับปรุง พ.ศ. 2566)*. กองนโยบายและแผน สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2567). *แผนปฏิบัติการและงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2540). *เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา*. อรุณการพิมพ์.
- สำนักงาน EF ประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *CEFR คืออะไร*. <https://www.efset.org/th/cefr/>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). *ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องนโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา 2559*.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *รายงานข้อมูลการใช้ภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษาไทย*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานสถานภาพการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัย*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการประเมินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา*.

ภาษาอังกฤษ

- Broek, S. and Inge van den Ende. June 2013. *The Implementation of the Common European Framework for Languages in European Education Systems*. Policy Department B: Structural and Cohesion Policies, European Parliament, European Union.
- Chutima, W., & Kanchana, S. (2023). Assessment and policy support for English proficiency development in Thai universities: Challenges and opportunities. *Asian Journal of Education and Development*, 45(2), 115–132.
- Council of Europe. nd. Language Policy. https://www.coe.int/en/web/language-policy/history%3B?utm_source=chatgpt.com.
- OECD. (2020). *The impact of COVID-19 on education*. OECD Publishing.
- Education Council. (2023). *Best practices in English language education for higher education institutions*.
- Education Council. (2023). *Guidelines for enhancing English proficiency of university students in Thailand*.
- Education First. (2023). *EF English proficiency index 2023: Thailand's performance*.
- Foley, J. A. (2019). Adapting CEFR for English language education in ASEAN, Japan and China. *The New English Teacher*, 13(2), 1–15. Institute for English Language Education, Assumption University. <https://core.ac.uk/reader/233618790>

Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2023). *English language development strategies in higher education*.

Plook Crater. (2563). *CEFR คืออะไร ทำไมครูและนักเรียนต้องสอบ*.

<https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/82208>

Read, J. (2019). The influence of the Common European Framework of Reference (CEFR) in the Asia-Pacific region. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 12(1), 14–29. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/LEARN/article/view/168568>

Rungwaraphong, P. (2022). The development of English language skills in Thai higher education: Policy and practice. *Journal of Language and Culture Studies*, 8(1), 45–58.